

ABSTRAKT

KLINOVSKÁ, Lucia, PaedDr. *Rozvoj žiackych spôsobilostí súvisiacich s empirickým modelom poznávania*. [Dizertačná práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Fakulta matematiky, fyziky a informatiky. Katedra didaktiky matematiky, fyziky a informatiky. Školiteľ dizertačnej práce: doc. RNDr. František Kundracik, CSc. Stupeň odbornej kvalifikácie: PhD. Študijný program: Teória vyučovania fyziky. Bratislava. 2022. 224 s.

Cieľom dizertačnej práce je preskúmať rozvoj integrovanej spôsobilosti formulácie hypotéz u študentov gymnázia, prostredníctvom navrhnutých aktivít, žiackych plánovacích experimentov i diskusií učiteľa so študentami. Rozvoj spôsobilostí vedeckej práce, medzi ktoré patrí i integrovaná spôsobilosť formulácie hypotéz, je cieľom deklarovaným v Štátnom vzdelávacom programe. Ak chceme, aby si študent gymnázia osvojil spôsobilosť formulovať hypotézy dobrej kvality, musíme mu ponúknuť možnosti aplikácie danej spôsobilosti v rôznych kontextoch. V úvode dizertačnej práce špecifikujeme výskumný problém, otázky výskumu i hypotézy výskumu. Druhá kapitola dizertačnej práce je zameraná na špecifikáciu formulácie hypotéz ako súčasť empirických metód poznávania i bádateľsky orientovaného vyučovania - stratégiám zameraným na aktívnu účasť žiaka vo vyučovacom procese. V tretej kapitole sa venujeme analýze nástrojov zisťujúcich kvalitu i úroveň osvojenia si formulácie hypotéz študentami gymnázia. Následne v práci prezentujeme aktivity zamerané na osvojenie si formulácie hypotéz a uvádzame tréning formulácie hypotéz, ktorého súčasťou boli navrhnuté aktivity, žiacke plánovacie experimenty i diskusie medzi študentami i učiteľom fyziky. V rámci dizertačnej práce sme realizovali výskum zameraný na vyhodnotenie prínosu implementácie tréningu formulácie hypotéz do vyučovania fyziky a identifikáciu kvality žiackych hypotéz, ktoré študenti formulovali pred implementáciou tréningu i po jeho ukončení. Na základe výsledkov výskumu sme zistili, že prostredníctvom navrhnutých aktivít, žiackych plánovacích experimentov i diskusií je možné rozvíjať spôsobilosť formulácie hypotéz.

Kľúčové slová: formulácia hypotéz, rozvoj formulácie hypotéz, hodnotenie kvality žiackych hypotéz, vyučovanie fyziky, gymnázium.